

“Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 2. maddesinde; “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.” hükmü, 38. maddesinde; “Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez. Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz...” hükmü, 135. maddesinde; “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir.” hükmü, yer almaktadır.

6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanunu’nun “Haysiyet Divanının vazife ve salahiyetleri” başlıklı 30. maddesinde; “Haysiyet Divanı odaya girmeyen veya bu kanunun kendisine tahmil ettiği diğer vecibeleri yerine getirmeyenler ile evrakı kendisine tevdi edilen azanın meslek adap ve haysiyetine aykırı olan fiil ve hareketlerinin mahiyetine göre aşağıdaki inzıbatı cezaları verir: a) Yazılı ihtar, b) Fiilin işlendiği tarihteki oda yıllık aidatının dört katından onbeş katına kadar para cezası, c) Üç günden 180 güne kadar sanat icrasından men, d) Bir bölgede üç defa sanat icrasından memnuiyet cezası almış olanları o muntıkada çalışmaktan menetmek, Haysiyet divanları bu cezaların verilmesinde sıra gözetmeksizin takdir hakkını kullanırlar. Ancak (c) fıkrasına göre muvakaaten sanat icrasından men edilen azanın eski fiil ve hareketlerinin tekerrürü dolayısıyla yeniden sanat icrasından men edilmeleri icabet ettiği takdirde bu fıkrada yazılı cezanın azami haddi verilir...” hükmü yer almaktadır.

Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa’nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri “belirlilik”tir. Belirlilik ilkesi, yalnızca yasal belirliliği değil, daha geniş anlamda hukuki belirliliği de ifade etmektedir. Yasal düzenlemeye dayanarak erişebilir, bilinebilir ve öngörülebilir gibi niteliksel gereklilikleri karşılaması koşuluyla, mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleri ile de hukuki belirlilik sağlanabilir. Aslolan muhtemel muhataplarının mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini öngörmelerini mümkün kılacak bir normun varlığıdır.

Anayasa’nın 38. maddesinde yer alan suçta ve cezada kanunilik ilkesi uyarınca hangi eylemlerin yasaklandığı ve bu yasak eylemlere verilecek cezaların hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde kanunda gösterilmesi, kuralın açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerekmektedir. Kişilerin yasak eylemleri önceden bilmeleri gerektiği düşüncesine dayanan bu ilkeyle temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması amaçlanmaktadır.

Anayasa’nın 38. maddesinde idari suç ve cezalar ile adli suç ve cezalar arasında bir ayırım yapılmadığından her ikisi de bu madde de öngörülen ilkelere tabidir. Adli ve idari suçlarda davranış normlarına aykırı olan ve haksızlık teşkil eden bir fiil ile kanun koyucunun koruma altına aldığı bir hukuki değer ihlali söz konusu olup adli ve idari cezaların her ikisi

Esas Sayısı : 2021/16

Karar Sayısı : 2021/62

de cebir içermektedir. İdari suç ve cezalara ilişkin düzenlemelerin içerik bakımından da belirli amacı gerçekleştirmeye elverişli olması gerekir. Bu açıdan kanun metni, bireylerin hangi somut fiil ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucunun bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine imkan verecek nitelikte olmalıdır.

Uyuşmazlıkta; 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanunu'nun 30. maddesinde; Haysiyet Divanının üyelerin fiil ve hareketlerinin mahiyetine göre, yazılı ihtar, fiilin işlendiği tarihteki oda yıllık aidatının dört katından onbeş katına kadar para cezası, üç günden 180 güne kadar sanat icrasından men ve bir bölgede üç defa sanat icrasından memnuiyet cezası almış olanları o mıntıkada çalışmaktan men etmek olarak düzenlenen cezalardan herhangi birini verebileceği, Kanun metninde disiplin uygulamalarıyla ilgili hiçbir ilke belirlenmediği, hangi disiplin fiillerine ne tür disiplin cezası uygulanacağını ayrıntılı şekilde düzenlenmediği, öte yandan Haysiyet Divanları'nın sıra gözetmeksizin bu cezaların verilmesinde takdir hakkı kullanabileceklerine yönelik düzenlemenin idareye belirtilen cezalar kapsamında sınırsız bir yetki tanıdığı, bu hükme göre aynı fiil nedeniyle en hafif ceza uygulanabileceği gibi en ağır cezanın da uygulanabileceği, bu haliyle disiplin suçları ve cezaları konusunda Anayasal zorunluluğa aykırı olarak kanuni güvence sağlanmadığı, yaptırımların ve yaptırım konusu eylemlerin yasal düzeyde belirlenmediği ve bireylerin hangi somut fiil ve olguya hangi hukuki yaptırımın veya sonucun bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikle öngörebilmelerine yasal çerçevede imkan tanınmadığı, bu nedenle söz konusu kuralın Anayasa'nın 38. maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında düzenlenen "suçta ve cezada kanunilik" ilkesine aykırılık oluşturduğu sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 152. maddesinin 1. fıkrası ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesi uyarınca, 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanunu'nun 30. maddesinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2., 38. ve 135. maddelerine aykırı olduğu kanısına varıldığından, anılan maddenin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına, davanın görüşülmesinin Anayasa Mahkemesi'nce bu konuda bir karar verilinceye kadar bekletilmesine, kararın taraflara tebliğine, 8/10/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."